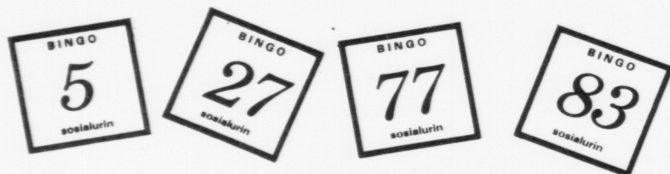

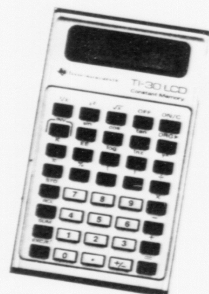
Við telefunkken Video-Recordaranum er gjørligt at gera sína egnu sjónvarpsskrá

Við videotólinum frá TELEFUNKEN, Video Recorder og Timer Tuner gerst tú sjálvur av nær tú vil siggja sjónvarp. Umframt nógvar møguleikar við hesum tóli kanst tú sjálvur bæði spæla og upptaka videofilmur beinleiðis frá sjónvarpi. — Ikki so litil fyrimunur.

Perlan er kend fyri góðan mat. Higar kanst tú bjóða vinum og kenningum til ein góðan dagurð og er talan um klæðir eru HAZY og GUNDER eisini millum høvuðsvinningarnar.

Og minnst so til: Øll tey, sum fáa fulla plátu, hava vunnið ein av teimum mongu og góðu BINGOVINNINGUNUM.

Gávukort
frá
HAZY
og
GUNDER

Høvuðsvinningar:

1. Videotól
2. Døgurði í Perluni fyri 10
3. Gávukort frá HAZY (500,-)
4. Gávukort frá Gunder Harratoy (250,-)

Bingovinningar:

1. Plátu ella band frá H. C. W. Tórgarð
2. Lummaroknara frá H. J. Bóka-søluni
3. Sodavatn/øl frá Restorff ella Føroya Bjór
4. Bókapakki frá H. N. J. Bók-handli (100,-)
5. Ur frá UR-søluni í SMS
6. Lagkøku frá Haldor Holm
7. Sosialin ókeypis í háltv ár
8. Góðgæti

Trælanípuprincippið

við-merkingar

Aftan á at alt Føroya fólk nú tvær ferðir upp í slag hevur hoyrt Óla Breckmann greiða frá út í æsur, hvussu sosiala trygðarskipanin eigur at siggja út um fólkafløkkurin sleppur at ráða kann eingin longur vera í iva um, at talan er um heilt onnur princip, enn tey ið higartil hava verið galdandi.

Siðan 1959 hevur okkara sosiala trygðarskipan bygt á vanlig demokratisk og humanistisk grunnsjónarmið. Hetta merkir, at eingin, sum treingir til eina hjálpanði hond, til umsorgan ella til beinleiðis peningaliga veitingar fyri at kunna liva eitt toluliga normalt liv, skal taka í móti hesari hjálpi sum olussu. Tvørturímóti er henda hjálpi ein rættur, sum vit øll eiga at sum vit øll gjalda til yvir skattin. Sjálvandi eru nógvar, sum eru soleiðis útbörin at tey ongantíð hava gildið ella koma at gjalda nakað til hesa skipan. Hesi seinastu eiga sjálvsagt líka góðan rætt til umsorgan, undirhald og eitt so vanligt liv sum gjørligt. Hetta kemur júst av tí, at okkara sosiala skipan byggir á humanistisk princip, á solidaritetskenslu og ta aldargomlu kenslu í okkara fólk, at vit eru ella eiga at vera felags um byrðarnar.

Við øðrum orðum byggir okkara almannaskipan á tað princip, at vit hava øll ábyrgd av hvørjum øðrum og skal hetta princip tryggja, at øll kunna kenna seg trygg, at eingin skal noyðast at stúra fyri sjúku, brekum ella ellisárum.

Men so er tað hitt princippið: trælanípuprincippið, sum tað verður eyknevnt millum manna (eftir gomlu søgnini um at trælar vórðu omanstoyttir, tá teir ikki kundu gera nyttuna meir). Hetta princip byggir á heilt onnur grunnsjónarmið.

Hesi grunnsjónarmið merkja fyrri tað fyrsta, at tann einstaki sjálvur hevur alla ábyrgd av síni lagnu uppá gott og ilt. Í øðrum lagi merkir hetta, at tað er upp til tann einstaka, um hann vil tryggja seg móti sjúku, fráfalli ella aldurðomi. Samfelagið t.v.s. vit øll hava onga ábyrgd av sosialu viðurskiftunum hjá tí einstaka.

Í praksis hugsa fólkafløksmenn sær, at teirra skipan skal verða innrættað soleiðis, at hvør einstakur tekur eina trygging móti sjúku og aldurðomi og henda trygging skal so geva ávisar skattalættar.

Hesin hugsunarháttur

má sjálvandi avvisast av øllum sosialt hugsandi fólki aleina út frá tí at hann setir egoismuna í hátsætið í staðin fyri solidaritetskensluna. Men hann kann og eigur eisini at verða vistur aftur av reint praktiskum og búskaparligum grundum. Hesin hugsunarháttur og tann »sociala« skipan sum av honum fylgir hevur nevniliga nógvar alvarssam brek í mun til núgaldandi skipan sum sosialpolitisku framsøgumaður einki talar um.

Vit kenna hesi brek frá londum, sum nýta eina líknandi trælanípuprincip, sum hana fólkafløkkurin ynskir í Føroyum. Hesi lond eru t.d. USA og Frakland (enn!).

Hesi brek merkja í fyrsta lagi, at teir stovnar, — ofta fakligir pensiónsgrunnar sum umsita skipanina hava nógvar arbeiði av at innkrevja og umsita tann pening, sum tryggingartakararnir gjalda inn. Skipanin verður tí eins dýr fyri brúkararnar, sum um teir skuldu gildið hana yvir skattin ja, ofta munin dýrari.

Í øðrum lagi vísar royndirnar frá USA og Fraklandi, at tey lægstlentu hava ógvuliga tungt við at klára at gjalda til hesar pensiónstryggingar. Uppáftur verri er tað hjá teimum, sum frá barnsbeini av eru brekað. Tey hava jú einki at gjalda av og tey fáa sostatt at kalla einki í mun til tey sum hava ráð til tryggingar. Hetta síðsta dómi minnir nakað um summar av teimum fyrstu sjúkrakessunum, har tey sum høvdu álvarsamar sjúkur ikki sluppu at gerast limir. Í londum, har trælanípuprincippið ræður, liva hesi menniskju lutvís av almennari sosialhjálp, lutvíst av privatari vælgerðar hjálpi og lutvíst av at bidda á gotinum. Ja, tað eru enn tá rik lond, har trælanípuprincippið er so gjøgnumført, at tey ikki hava so frægt sum almenna fátækrahjálp — einans privata!

Í triðja lagi vísar royndirnar frá teimum londum, sum brúka tryggingarprincippið, at heilsuverkið hevur lyndi til at fara í tvíningar. Tú fært eitt privat heilsuverk við vælútgjörðum sjúkráhusum, har teir bestu lækarnir søkja til tí lónirnar eru hægri enn á teim almennu sjúkráhusunum. Hesi

sjúkráhus viðgera sostatt bert tey, sum hava ráð at gjalda fyri viðgerðina. Samstundis hava teir so eitt almennt heilsuverk, sum av góðum grundum hevur ilt við at fáa kvalifiserað starvsfólk. Tað er innan hetta heilsuverkið, at fjøldin av fólkinum fær sína viðgerð. At henda viðgerð ofta er sum harra-gud veit, stendst sjálv-sagt av, at spart verður uppá útgerð, starvsfólk, lönir og matgerð.

Tað er henda skipan, sum hin føroyski fólkafløkkurin nú vil hava føroyingar at leggja um til. Høvuðsgrundgevingin í agitatiónum fólkafløksins, er tann, at stovnarir eru vorðnir so dýrir, at tað var betur, at niðurlagt teir og givið brúkarunum meira reidan pening. Hetta ljóðar kanska dárandi í onkrum oyra, men teir gloyma, at tað finst tann røkt og tann viðgerð, sum undir slíkum viðurskiftum ikki kann keypast fyri pening. Eisini gloyma tir, at sjálv um stovnarir eru dýrir, so er tað har allar ressourcer eru savnaðar, og tað er har allur tann sakkunnleiki, sum vit nú einaferð eiga at finna. Sostatt eru sosialu og heilustovnarir ein trygd fyri at alt arbeiði verður nýtt á skýnsamligan hátt.

Verða teir sosialu og heilsuligu stovnarir av-tíknir, skulu fólk til at keypa sær allar tær tænastur, sum í dag eru ókeypis hjá øllum teimum, sum av góðum grundum ikki kunna gjalda tær yvir skattin. Hesi verða øll slept uppá fjall, um fólkafløksins trælanípuprincip kemur at vinna fram í Føroyum. Men hesi verða ikki einsamøll. Sum frálø-ur verða tey lægstlentu offrað og endin verður tann, at her verður sum í ávisum londum, har bert yvirklassin kann siggja fram til ein tryggan aldur-dóm ella líta á góða viðgerð undir sjúku ella øðrum forfalli.

Jóannes Dalsgaard

